

Alert – Åtgärder för minskad förskrivning av tramadol

Förskrivningen av tramadol i Blekinge är en av de högsta i landet. Tramadol är en opioid där en till 25 % är opioidmedierad; resterande effekt beror på återupptagshämning av noradrenalin och serotonin i centrala nervsystemet. Effekten genom den senare mekanismen kan dröja flera veckor varför användning av tramadol inte lämpar sig för akut smärta.

Användningen av tramadol är ofta problematisk. Socialstyrelsen har tramadol på listan över olämpliga läkemedel för äldre men även användandet hos övrig befolkning bör ses över. Vanliga biverkningar är konfusion, illamående, yrsel och förstoppning, vilket kan vara allvarligt framför allt för äldre. Tramadol interagerar med många läkemedel och kan bl.a. orsaka serotonergt syndrom vid samtidig behandling med t.ex. SSRI, som ofta används av bl.a. äldre. Det är svårare att sluta med tramadol efter mer än 3-4 veckors användning pga utsättningsymtom (se nedan). Utsättning kan orsaka ångest och återinsättningen dämpar ångest vilket medför att det är lätt att bli beroende. Missbruksrisk föreligger och tramadol är ofta introduktionspreparat för opiater. Tramadol är ett väl etablerat missbruksmedel hos framför allt unga, men också hos individer med ett etablerat beroende.

Om felanvändning, missbruk eller beroende konstateras ska den enhet som har ansvaret för förskrivningen också sätta ut resp. trappa ner läkemedlet. Man kan minska dosen med 50 mg per vecka. Utsättningsymtomen innebär ofta ångest, oro, nedstämdhet, huvudvärk, yrsel, svettningar och diarré i varierande omfattning. Om två eller fler försök till utsättning misslyckats kan man kontakta Beroendemottagning för råd och stöd (konsultremiss).

Om det föreligger behov av behandling med tramadol ska följande övervägas:

- skriv ut mindre förpackningar
- använd depåberedning
- överväg att skriva ut en lägre styrka om möjligt
- skriv ett slutdatum för behandlingen, t ex maximal behandlingstid 14 dagar
- behandlingsplan bör dokumenteras under Läkemedelsberättelse
- om längre tids smärtlindring med hjälp av opiater bedöms föreligga, överväg att byta till annat preparat
- vid förlängning av recept, tänk noga över andra alternativ för smärtbehandling. Överväg gärna icke-farmakologiska alternativ såsom sjukgymnastik, teambedömning och smärtrehabilitering.
- vid kronisk smärta och/eller mångårig förbrukning, gå igenom användningen av tramadol på mottagningsbesöket hos läkare eller sjuksköterska.

Olivia Frånberg, apotekare för terapigruppen Rörelseapparaten Smärta

